

К.е.н. Яковенко Р. В., Каліч В. В.

Кіровоградський національний технічний університет

ОБ'ЄКТИВНІ ТА СУБ'ЄКТИВНІ ПЕРЕШКОДИ НА ШЛЯХУ РЕАЛІЗАЦІЇ МОНЕТАРНОЇ ПОЛІТИКИ

Ефективність функціонування банківської системи України значною мірою залежить від рівня кваліфікації апарату управління НБУ як частини єдиного механізму банківської системи. Успішне виконання апаратом управління НБУ завдань і функцій, визначених Законом України „Про банки і банківську діяльність”, можливе лише на основі наукового підходу до визначення його організаційної структури та діяльності.

Налагодити функціонування системи управління тим складніше, чим вона більша. Управляючі, котрі володіють мистецтвом управління, не випадково віддають перевагу співпраці з нечисленним, але висококваліфікованим апаратом і не підтримують тенденцію до розширення управлінського апарату. Зростання апарату управління в арифметичній прогресії тягне за собою збільшення чисельності внутрішніх взаємозв'язків у геометричній прогресії. В умовах гіпертрофованої конкуренції на ринку праці України, визначальними з яких є корупція та родинні зв'язки, надмірне роздування управлінської структури державної установи веде до зниження ефективності та є наслідком домінування особистих і сімейних інтересів над державними та національними.

Грошово-кредитна політика має велике значення для кожної країни, оскільки за допомогою регулювання пропозиції грошей вона спрямована на забезпечення ефективного функціонування економіки. В Україні сьогодні є багато проблем, які пов'язані з проведенням грошово-кредитної політики та її впливом на економічні процеси. Однією з них є упередженість та суб'єктивні

особисті інтереси людей, що здійснюють будь-який напрям державної економічної політики.

Більшість сучасних економістів розглядають монетарну (кредитно-грошову) політику як найбільш прийнятний для демократичного суспільства інструмент державного регулювання національної економіки, що не призводить до надмірного диктату уряду і зменшення господарської самостійності окремих індивідуумів. Найвища кінцева ціль монетарної політики полягає в забезпеченні стабільності цін, повної зайнятості і зростанні реального обсягу валового національного продукту. Ця ціль досягається за допомогою заходів в рамках грошово-кредитної політики, що здійснюються досить поволі, розраховані на роки і не є швидкою реакцією на зміни кон'юнктури. В зв'язку з цим поточна монетарна політика орієнтується на конкретні і доступні цілі, а не на зазначені вище глобальні завдання, наприклад на фіксацію кількості грошей в обігу, певний рівень банківських резервів і т. п.

Стратегічними, звичайно, є цілі, що визначені як ключові в загальноекономічній політиці держави. Ними можуть бути зростання виробництва, зростання зайнятості, стабілізація цін, збалансування платіжного балансу. Кожна з цих цілей настільки важлива для суспільства, що владні структури можуть ставити перед собою завдання одночасно реалізувати їх разом чи їх більшу частину. Держава в цілому має у своєму розпорядженні широкий спектр регулятивних інструментів для розв'язання таких завдань.

Проте з допомогою заходів лише монетарної політики одночасно досягти всіх указаних цілей неможливо через обмеженість та специфіку її інструментарію. Тому в межах монетарної політики зазначені стратегічні цілі виявляються несумісними. Зокрема, стабілізація цін вимагає застосування монетарних заходів, які призводять до погіршення кон'юнктури, спаду виробництва та зайнятості. І навпаки, для зростання виробництва необхідно

вживати заходи, які призведуть до поживавлення кон'юнктури і можуть спричинити зростання цін.

Фінансово-бюджетна політика є найміцнішим та найдієвішим способом регулювання національної економіки. Реалізацію фіскальної політики в Україні здійснює Уряд у відповідності до пріоритетів національного розвитку та власного бачення світоглядних перспектив країни. Проте, стримання інфляції під час здійснення структурних реформ, Уряд здійснити власноруч неспроможний. За стабільність національної валюти в Україні відповідає та володіє відповідними важелями щодо прямого впливу на неї Національний банк України. Відтак, для реалізації ефективної економічної політики без негативних зовнішніх ефектів, необхідна спільна та скоординована діяльність цих двох державних інституцій, які, насамперед, мають різні цілі своєї діяльності. Так, метою НБУ є стримання інфляції, а Уряд запрограмований на економічне зростання, яке без інфляції майже неможливе. Відтак, протиріччя закладене об'єктивно, незважаючи на суб'єктний склад та на політичну причетність різних структур [1, с. 390].

Згідно з кейнсіанським підходом, монетарна політика має значно менший вплив на економіку країни, ніж фіскальна. Особливо чітко це простежується в періоди економічних криз. Об'єктивна необхідність координації фіскальної і монетарної політики зумовлюється, по-перше, взаємним впливом фіскальної і монетарної політики; по-друге, співіснуванням фіскальної і монетарної політики у часі; по-третє, наявністю квазіфіскальних функцій Національного банку України. Засоби фіскальної та монетарної політики зазвичай не використовуються окремо, тому проблема узгодження і координації між ними існує об'єктивно [2, с. 249].

За таких умов, доречним є інституціональне удосконалення регуляторних економічних структур та максимальна деполітизація економічної політики на національному рівні.

Література:

1. Яковенко Р. В. Національна економіка : навч. посіб. / Роман Яковенко. – [2-ге вид., випр.]. – Кіровоград : „КОД”, 2010. – 548 с. : іл.
2. Ривак О. С. Фіскальна і монетарна політика в Україні та необхідність їх координації / О. С. Ривак // Науковий вісник НТЛУ України. – Львів : РВВ НТЛУ України, 2012. – Вип. 22.13. – С. 249–257.